

TAHİR İLE ZÜHRE HİKÂYESİ*

Dr. Doğan KAYA

Türk Halk Hikâyeleri içinde, önemli bir yere sahip olan Tahir ile Zühre hikâyesi üzerinde, pek çok derleme ve neşriyat yapılmıştır. Bilahare Fikret Türkmen de mevcut malzemeleri değerlendirmeye tabi tutarak, ilmî bir çalışmayı gerçekleştirmiştir (Türkmen, 1983).

Biz de burada hikâyenin Şarkışla Varyantını kaydedeceğiz.

Hikâye 31 Ekim 1992 günü Sivas'ta tarafımızdan derlenmiştir. Hikâyeyi anlatan Âşık Gafilî (Hacı Ozan), 1935 yılında, Sivas Şarkışla ilçesi Maksutlu köyünde doğmuştur. Âşık Kuddusî Ozan'ın oğludur. Hikâyeyi de ondan öğrenmiştir. Âşık Kuddusî ise, bu hikâyeyi, ustası Vehbî'den öğrenmiştir.

Gafilî, Tahir ile Zühre'den başka Köroğlu'nun (Bolu) ve (Ahmet Bey'in kız kardeşi Döne Hanım'ı Getirmesi) kollarını da bilmekteyken, bugün, devamlı anlatmadığı için hemen hemen unutulmuş durumdadır. Bize anlattığı bu hikâyeyi de takriben yirmi yıl önce anlatmıştır. Bu bakımdan, bilhassa manzum kısımlarda kısmen eksik yerler bulunmaktadır. Gafilî, hikâyeyi, sazı olmadan, gezerek ve meddah usulü anlatmış, manzum kısımları da değişik ezgilerle terennüm etmiştir.

Tahir ile Zühre hikâyesi, bilindiği gibi manilerle örülmüş bir halk hikâyesidir. Ne var ki, elimizdeki Şarkışla Varyantı, diğer hikâyelerde olduğu gibi on bir ve sekizli şiirlerle ve koşma tarzı kafiye düzeninde manzum kısımlara sahiptir. Hikâye bu yönüyle, diğer varyantların bir çoğundan ayrılmaktadır. Olaylar, şahıslar ve mekân bakımından da önceki varyantlarla farklılaşan hususlar ihtiva eder. Sözgeşi, yaygın olarak bilinen Tahir ile Zühre hikâyesinde kahramanlar birbirine kavuşamazken, bu hikâyede âşıklar vuslata ermektedir.

*Yayımlandığı yer: *Türk Halk Kültüründen Derlemeler 1993*, (1995), Ankara, s. 169-194.

Yayımladığımız bu metin Azerbaycan varyantıyla (Ahundov, 1961; 3-49) büyük oranda benzerlik göstermektedir. Metindeki **kişiler, sayılar formel sözler, tasvir sözleri ve özlü sözlerle manzum** yapı ile ilgili tespitlerimiz şöyledir:

Kişiler:

Alaaddin Hoca, Ali Han Vezir, Arife (Ethem Şah'ın bacası)Başvezir Ahmet (Ethem Şah abisi), Cadı Karı, Çoban, Çobanın annesi, Ethem Şah (Hükümdar), Ethem Şah Hanımı, General Sait Paşa (Ali Han Vezir'in oğlu), Hızır Aleyhisselâm/Derviş, İspanya Kralı, Kara Vezir, Lala, Melek Suna (Zühre'nin arkadaşı), Melek Suna, Mısır Padişahının kızı, Şahap (Tahir'e yardımcı eden delikanlı), Tahir, Zühre, Zühre (İspanya Kralı'nın kızı),.

Sayılar:

2: iki tane sille

3: üç akçe, üç defa, üç gün, üç tane

5: beş akçe, bir ay, bir hafta

7: yedi gün, yedi sene, yedi yaş, yedi yıl, yedi yolun çatı

7-8: yedi-sekiz yıl

10: on beş yaş, on beş-yirmi tane atlı, on iki gün, otuz iki belik, otuz tane bahçe

40: kırk cariye, kırk gün kırk gece düğün, kırk gün kırk gece, kırk gün, kırk saat, kırk tane kız

50: elli sene, elli senelik saz sanatkarı

Belde, mekân:

İspanya, Kahraman şehri, Mısır, Tuna Yalısı, Türk hududu.

Renk:

kırmızı elma,

Hayvan.

at, davar, kurt, kurt-kuş.

Formel:

Vaktiyle Kahraman şehri diye bir şehir vardı. Bu şehrin hükümdarı Ethem Şah, abisi Ahmet de Başvezir'di.

Ahmet Vezir eve gelip bakıyor ki, ayakkabılar ters çevrilmiş.

Ama öyle biri ki, doğan aya doğma, diyor. Ne kızda var, ne erkekte var öyle güzellik. Allah övmüş yaratmış.

Ata hareket kamçıya bereket yola revan oluyor.

Ata hareket, kamçıya bereket, deh babam...

Bakıyor ki, Cadı Karı orada oturuyor.

Bakıyor ki, denizin kenarında bir sandık.

Bakıyorlar ki, kapının ağzında testi verdikleri gibi duruyor, Derviş yok..

Bunlar sarım-gürüm oluyorlar.

Öyle bir gideceğim ki; derelerden sel gibi, tepelerden yel gibi, öndüç almış un gibi.

Velhasıl-ı kelâm bunlar okumaya devam ediyor. Devam ediyorlar amma yedi sene.

Can ise bana, mal ise size

Çocukları getiriyorlar ki, hakikaten ayın on dördü gibi uşaklar.

Dokuz ay, dokuz gün, dokuz saat, dokuz dakika tamam olunca Ahmet Vezir'in bir oğlu, Padişahın da bir kızı oluyor.

Eti sana, kemikleri bize olacak.

Gel haberi kimden verelim; İspanya melikinin kızından...

Biz haberi kimden verelim; Zühre'den...

Biz haberi Tahir'den verelim...

Haberi kimden verelim: Şahap'tan...

Haberi kimden verelim: Tahir'den...

Haberi kimden verelim: Zühre'den...

Haberi kimden verelim; İspanya kralından...

Haberi verelim köşktekilerden...

Hoca sen kafayı mı üşüttün, deli misin?

Kapıdan giriyor, bakıyor ki, bir parlıtı, bir ışıık, bir koku...

Kolumu kırmadın belimi kırdın.

Onlar eriyor muradına, ermeyen varsa onlar da ersin muradına...

Tasvir sözleri:

Allah sizi inandırсын, dünyanın yalancı cenneti. Bülbüller ötüyor, şadraban çağırıyor, güller kokuyor, yalan dünyanın cenneti mi cenneti. Ne meyve ararsan, ne çiçek ararsan mevcut.

Külde tepe olmaz, elin evladı da ele evlat olmaz.

Tahir, kapının arkasında, ağzına köpükler yığılmış öyle yatıyor. Sadece bir tek nefes var, başka şey yok. Hemen annesi üzerine düştü; sarım, görüm... Elini yüzünü siliyor, başını dizine koyuyor.

Tahir öyle bir yalçın yerin başındaydı ki, ağaçlardan tutunursa kurtuluyor, yoksa kayıp gidiyordu.

Görüyor ki, bahçenin ortasında bir köşk. Bahçe dersin, yalancı dünyanın cenneti; bahçeler, güller... Her yerden kuş cıvıltısı geliyor...

Özlü söz:

Gıyaben isim yumurtaya konur. Olur mu öyle şey. Çocuklar huzura gelsin, burada isimlerini koyalım.

Ateşle barut bir arada durmaz.

Kimine; İman Kur'an nasip olsun; kimine de yılan, çıyan nasip olsun, derler.

Manzum

Metinde toplam 24 dördlük vardır. Bunların hece sayıları ve dördlükleri sahipleri şöyledir:

Tahir, 8 hece: 5, 11 hece: 15

Zühre, 8 hece 1, 11 hece: 2

Melek Suna, 8 hece 1

Şiirler şu **formel söz**lerden başlatılmaktadır:

Aldı bakalım ne söyledi / ne dedi:

Aldı bir daha Tahir

Aldı sazı destine, koydu dertli sinesinin üstüne

Aldı Tahir

Aldı Zühre

Gamı def olmuyor, alıyor bir daha.

Tahir alıyor sazı, bakalım orada ne diyor.

Tahir bakalım orada çobana ne söylüyor.

Hikâyede anlatıcı, mahalli pek çok kelimenin yanında *mühendis*, *projeler çizilmek*, *general*, *okul* gibi günümüz dünyasıyla ilgili kelimelere de yer vermiştir.

Hikâye aşağıya kaydedilirken, anlatıcının üslubu bozulmamıştır.

.....

Efendim, vaktiyle Kahraman şehri diye bir şehir vardı. Bu şehrin hükümdarı Ethem Şah, abisi Ahmet de Başvezir'di.

Bunlar çok adaletli, çok dürüst kimseler olmasına rağmen, Cenab-ı Hak tarafından, ikisine de ne oğlan ne de kız ihsan edilmişti, çocukları yok idi.

Birgün meclis kuruldu, toplantı yapıldı, memleketin idaresi için ne gerekiyorsa konuşuldu. Herkes dağıldı, lâkin Vezir Ahmet orada kaldı Vezir Ahmet, kardeşi Ethem Şah'ı dalgın gördü.

-Şahım! Ne düşünüyorsun böyle kara kara dedi.

-Sorma abi, dedi. Yaşımız ilerliyor. Dâr-ı dünyadan, dar-ı bekaya hicret ettiğimizde, bizim bu köşkümüz, saltanatımız, tacımız kimlere kalacak? Kılıcı kim kuşanacak. Senin de benim de ne oğlan ne kız, hiç bir çocuğumuz yoktur.

Ahmet Vezir dedi ki:

-Kardeşim, bu Cenab-ı Hakk'ın vergisi, bizim elimizde olan bir-şey değil. Bunun için üzülmeye değmez. Büyüklerimizden kalma bir söz var; bir kimse bir bağ şeneltir de içinde meyvesiyle, sebzesiyle gülleriyle, çiçekleriyle donatır, herkes bundan istifade ederse, işte o da bir nesil sayılır. Biz böyle bir şey yapalım. Memleketimizin, toprağımızın durumuna göre bir şeyler ekelim, dikelim... Bu da bize zürriyet sayılır.

O gün yattılar. Sabah olunca Lala'ya dediler ki:

-Tellal bağırtdır. Bağ bahçe işinden anlayan bir mühendis lâzım bize.

Tabi, emir ferman yerine geldi. Birkaç tane mühendis müracaat etti. Bunlar, yazdılar, çizdiler... Sonunda yedi yolun çatına bahçeyi yapmaya karar verdiler. Her memleketten, her yoldan geçen buraya uğrayıp, buranın nimetlerinden faydalanacaktı. Öyle bir yer bulundu, bağı şeneltmek için kazıklar çakıldı, projeler çizildi. Herkesin gelip geçeceği bahçeyi yapıp, şenelttiler.

Aradan yedi yıl geçti. Birgün yine taht-ı hümayun dağılından sonra iki kardeş Ethem Şah'la Vezir Ahmet kenara çekilip kahvelerini içti. Bunlar bahçeyi unutmuştu.

-Abi yahu, dedi Ethem Şah. Seninle beraber bir bahçe şeneltmiştik. Şimdi ne durumdadır. Abad mıdır, virane midir? Şuraya bir gidelim.

-Gidelim kardeşim.

Sabahleyin apar-topar hanımlarına haber vermeden -o zaman böyle motorlu vasıta yoktu tabi- faytonlarla gittiler oraya. Efendime söyleyim, vardılar ki, Allah sizi inandırsın, dünyanın yalancı cenneti. Bülbüller ötüyor, şadraban çağırıyor, güller kokuyor, yalan dünyanın cenneti mi cenneti. Ne meyve ararsan, ne çiçek ararsan mevcut. Girdiler bahçeye, ekmekleri, yemekleri, kahveleri geldi. Yediler, içtiler, namazlarını kıldılar. Yine bir mülahazaya daldılar. *"Ey Allah'ım bize bunu kısmet ettin, bu saltanatı verdin. Şimdi surda iki çocuğumuz da olsaydı, oynayıp gülselerdi, nasıl bahtiyar olurduk Ya Rabbi!"* dediler.

O anda çile dolmuş olacak ki, Cenab-ı Hak Taala Hazretleri tarafından. Hızır Aleyhisselâm gönderiliyor. Allah, *"Git, falan kullarımın muratlarını ver."* diyor. Hızır Aleyhisselâm, derviş kıyafetinde geliyor. Bunlar bu mülahazada iken, kapıya *"tık tık"* vuruyor.

Kapıyı açıyorlar. Bakıyorlar ki, pir-i fani, ak sakallı bir derviş.

-Buyur Derviş Baba, diyor, Ethem Şah. Sağ koltuğuna giriyor. Getiriyor kendi koltuğuna oturtuyor. *"Merhaba, hoş-beş"* ten sonra, sükut ediyorlar. Tabi Derviş Baba biliyor, bunların muradı ne, bunlar niye susuyor.

Diyor ki:

-Kusuruma bakmayın Padişah'ım, Vezir'im. Çok tatlı sohbet ediyordunuz, amma ben gelince kestiniz. Söyleyin ben de bileyim.

-Derviş Baba! Senden gizli olacak bir şey yok. Cenab-ı Allah'a duamız vardı. Ben Padişah'ım, abim de vezirim, Başvezirim. İkimizin de çocuğu yok. Biz de böyle bir şeye azmettik, iste görüyorsun, dünyanın cenneti. Şurada iki de çocuğumuz olsa, oynasa,

gölse, "Baba" dese, daha neşelenirdik, daha mutlu olurduk. Bunu derken siz geldiniz.

-Üzölmeyin, diyor. Ben size bir tavsiyede bulunacağım. Harfiyen uygularsanız, Cenab-ı Hak, muradınızı verir.

-Buyur, Derviş Baba, diyorlar.

Derviş, bir Besmele-i şerif çekiyor. Sağ elini sağ cebine sokuyor, bir kırmızı elma çıkarıyor. Yuvarlıyor, Ahmet Vezir'in önüne. Ahmet Vezir alıp kokluyor, Besmele çekip cebine koyuyor. Derviş, bir Besmele çekiyor, sol cebine sokuyor, elini. Bir beyaz elma çıkarıyor. Onu da Ethem Şah'ın önüne yuvarlıyor. Ethem Şah da koklayıp cebine koyuyor. Diyor ki derviş, yani Hızır Aleyhisselâm:

-Şimdi buradan Taht-ı Umman'a vasıl olduğunuzda, harem dairesine vardığınızda, bu elmaları soyacaksınız, hanımlarla beraber yiyeceksiniz. Ondan sonra Cenab-ı Hak, sizin muratlarınızı verecek. Amma hanginizin oğlu, hanginizin kızı olur onu bilemem. Amma ikinizin de çocuğu olacak. Bir isteğim var sizden. Ben gelinceye kadar çocukların ismini koymayacaksınız, kesinlikle.

-Hay hay Derviş Baba! Sen bize bu muradı verdin ya Allah'ın izniyle, sen gelinceye kadar çocuğun ismini koymayacağız, diyorlar.

Derviş:

-Müsaade edin, ben bir abdest alayım, namazımızı kılalım, diyor.

Padişah, testiye eline veriyor. Derviş Baba, dış eşiğe çıkıyor. Testiyi oraya koyuyor, sırta kadem basıyor. Bunlar da gözlüyor ki, Derviş gele. Kalkıp bakıyorlar ki, kapının ağzında testi verdikleri gibi duruyor, Derviş yok.

-Hayvah kardaş, diyor. Bu gelen Hızır idi. Biz niye dünya muradı istedik? Ahret muradı isteseydik ne olurdu sanki? Hata ettik, filan diyor, Vezir Ahmet.

Biraz üzölüyorlar. Neyse akşam olunca Taht-ı Umman'a vasıl oluyorlar, faytonla. Tekrar efendime söyleyeyim köşke geliyorlar. Ahmet Vezir, öbür vezirler, Şeyhülislam hep toplanıyorlar, sohbet

ediyorlar. Geç saatlerde onlar dağılıyolar. İki kardeş baş başa kalınca. Ahmet Vezir gitmek istiyor. Ethem şah, orada kalmasını istiyorsa da kalmıyor. Evine gidiyor. Hanımı diyor ki:

-Vezirim, neredeydin? Bugün öğle yemeğine gelmedin. Ethem şah'ın oraya baktırdım, orda da yoktun.

-Aman hanım! Sorma, diyor Vezir Ahmet. Bizim bir ahdimiz var idi. Filan mıntıkada bir bağ şeneltmiştik, oraya gitmiştik. Dar akşamı geldik.

-Oralar nasıl bey, diyor karısı.

-Sorma hanım sorma, dünyanın cenneti...

-Bizi de götürsene oraya.

-Öbür cumaya da sizi götürürüm, Allah izin verirse. Lâkin orada bir Dervişe rastladık, Ethem şah'la ben. Bize iki elma verdi. Yersek ikimizin de çocuğu olacakmış.

Bu arada Ethem şah'ın hanımı da aynı şeyleri soruyor, o da söylüyor. Bunlar Dervişin tavsiyesini yerine getiriyorlar. Derken efendim Hikmet-i ilahi işte, yaşlı oldukları halde iki kadın da çocuğa kalıyor. Dokuz ay, dokuz gün, dokuz saat, dokuz dakika tamam olunca Ahmet Vezir'in bir oğlu, Padişahın da bir kızı oluyor. Müjdeciler gelip haber veriyorlar. Padişah bunların müjdelerini veriyor.

Efendim, bunlar nur topu gibi... Cenab-ı Hak övmüş yaratmış. Çocuklar yedi yaşlarına geliyorlar. Gelseler de isimleri yok. Bir gün vezir vüzera toplanıp diyor ki:

-Padişah'ım, bu çocukların ismi yoktur; ne oğlanın ne kızın. Bunlara bir isim koyalım. Siz göçerseniz dar-ı dünyadan, bunlar kılıç kuşanacak. Adlarını ne diye çağıracağız?

Kimi diyor "Ali" olsun, kimi diyor "Veli" olsun. Malum ya, insanlarda; "Benim dediğim olsun." gibicesine bir hava var. Bir şeye karar veremiyorlar. Tam üç gün toplanıyorlar. Üçüncü gün Derviş, yani Hızı Aleyhisselâm yine aynen derviş kıyafetinde geliyor. "Tık tık" kapıya vuruyor.

-Buyurun, deyip kapıyı açıyorlar. Padişah bakıyor ki, aynen bahçede gördükleri derviş.

-Buyurun Derviş Baba, diyor.

Kendi makamına oturtuyor. Fakat ortalığı bir sessizlik sarıyor Kendi kendilerine: *“Ne demek ola yahu! Surdan bir derviş parçası. Ben vezirim, öteki ikinci vezir. Ben ordu komutanıyım, o makama oturamıyorum da, bir padişah o makama, ayağı çarıklı bir dervişi oturtuyor.”* diyorlar. Fakat onlar maziyi bilmiyorlar, tabi. O mübareğe malum her şey. Diyor ki:

-Tatlı sohbetiniz vardı, cemaat-ı müslimîn. Neye kestiniz? Benim gibi cahilin bir tanesi diyor ki:

-Neye kesmeyelim? Padişah’la Başvezir’in çocuklarının ismini koyacaktık. Siz gelip başköşeye oturdunuz.

Bunlar tekrar mülâhaza ediyorlar. Ali, Veli, Hasan, Hüseyin... Padişah, durumu anlıyor. Diyor ki:

-Derviş Baba, bunlar hep nişangâhsız atıyorlar. Çocuklara siz bir isim koyun. Derviş:

-Bir itirazı olan var mı? Kabul ediliyor mu benim koyacağım İsimler, diyor.

-Hay hay, diyorlar. Evvel Allah sonra senin kararın.

-Hey cemaat-ı müslimîn! Gıyaben isim yumurtaya konur. Olur mu öyle şey. Çocuklar huzura gelsin, burada isimlerini koyalım.

Çocukları getiriyorlar ki, hakikaten ayın on dördü gibi uşaklar. Oğlanı sağ dizine, kızını sol dizine alıyor.

-Oğlanın ismi Han Tahir, kızının ismi Han Zühre olsun. Yalnız diyor, Padişah’ım, Vezir’im, sayın cemaat sizden bir ricam var. Allah’ın emriyle, peygamber efendimizin sünnetiyle, İmam-ı Azam’ın içtihatları üzere Padişah’ımız Ethem Şah’ın kızı Zühre’yi, huzurlarınızda Tahir’e namızatlıyorum. İtirazı olan var mı?

-Hay hay hiç itirazımız yoktur, diyorlar.

Derviş Baba:

-Ben bir abdest alayım, diyor.

İbrık alıp dışarı çıkıyor. Yine sırta kadem basıp gidiyor. Herkes yiyip içip dağılıyor. Tabi bu arada törenler yapılıyor. İsimler konuldu ya. Ahmet Vezir eve geliyor, yatıyor. Ertesi gün hanımına diyor ki:

-Hanım! Bizim çocuk yedi yaşını bitirdi, sekizine girdi. İsmi de konuldu. Temiz, itikatlı, güvenli bir hoca bulsak da bunu göndersek, okusa.

Hanımın da tanıdığı güvendiği Alaaddin Hoca diye biri varmış. Diyor ki:

-Vezirim! Falan yerdeki hocayı iyi tanıyorum. Dediğin gibi biri. Biz bunu ona gönderelim.

-Peki.

Apar-topar hocayı getiriyorlar. Yiyip içildikten sonra diyor ki Ahmet Vezir:

-Tahir senin taleben olacak, sen okutacaksın. Seni fazlasıyla memnun ederim. Onu esen yelden doğan gündün sakınacaksın.

-Hay hay vezirim, başüstüne.

Ertesi gün oluyor. Hocayla Tahir'i faytona bindirip gönderiyorlar. Tahir gidiyor. O zamanlar tatiller cuma günü olurdu, bugünkü gibi pazar günü değildi, Tahir cumadan cumaya gelecekti.

Haberi kimden verelim: Zühre'den...

Tahir, hocaya gitmeden evvel, devamlı surette köşke gelir, Zühre'nin önünde dururdu. Birkaç gün gelmeyince Padişah'ın dikkatini çekiyor. Birgün meclis dağılından sonra diyor ki, abisi olan Başvezir'e:

-Abi! Tahir üç gündür gelmiyor. Seninki oğlan, benimki kız diye mi getirmiyorsun?

-Yok, padişahım, aklına gelen şeye bak! Öyle şey olur mu? Tahir'i ben mektebe verdim.

-Kime?

-Alaaddin Hoca...

-Peki, Zühre cahil mi kalacak. O, onun namızatı, gitsin beraber okusunlar.

-Hay hay diyor Ahmet Vezir. Alaaddin Hoca'yı sesletiyorlar. Geliyor.

-Buyrun padişahım, beni emretmişsiniz.

-Otur şöyle.

Oturuyor.

-Nasıl, bizim yeğen Tahir?

-Çok iyi, ellerinden öper, hürmetler eder efendim.

Diyor ki Ethem Şah:

-Alaaddin Hoca! Zühre'yi de götüreceksin, Zühre de okuyacak orada. Aynen o da cumadan cumaya gelecek. Sair zamanlar sana. Eti sana, kemikleri bize olacak. Okutacaksın, ilimleri kuvvetli olacak.

-Hay hay şevketlim. Amma!...

-Amması ne be adam, diyor Padişah.

-Padişahım, diyor. Hani bir söz var: "Ateşle barut bir arada durmaz."

-Lan, kes, diyor. Bizim sülâlemizde öyle bir şey olamaz. Yani bunlar ikisi bir araya gelirse, işi başka şeye dökerler mi demek istiyorsun? Asla bizde öyle bir şey olamaz, diyor.

Zühre'yi alıp götürüyorlar. Velhasıl-ı kelâm bunlar okumaya devam ediyor. Devam ediyorlar amma yedi sene. On dördü bitirip on beşinden gün alıyorlar, diplomayı alacaklar. Zühre her gün çeşmeden su getirir, Tahir onunla abdest alırdı. Yine bir gün

çeşmeye gitti. Oraya vardı ki, yaşlı bir Cadı Karı oturuyor; *“Kimine iman Kur'an nasip olsun; kimine de yılan, çıyan nasip olsun.”* derler. Allah iyilerle karşılaşsın. Zühre, oraya varıyor. Cadı Karı:

-Gel hele yavrum Zühre, gel hele, diyor. Hacc'a gidiyordum. Arkadaşlarımdan geri kaldım. Bir Kur'an kitabı aldım. Yazısı da ufak, gözlerim seçmiyor. Şuna bir bak hele.

Zühre yedi yıl okuyor, bütün ilimleri yutmuş... Kitaba bir göz atıyor. Meğer kitap Kerem'in kitabıymış. Bir göz atıyor ki. Kerem'le Aslı'nın başından geçen olayları, A'dan Z'ye kadar hep okuyor. Akli karışıyor. Suyu doldurmadan geliyor.

Tahir de hazır, abdest almak için. Testiyi kaldırıyor ki, su dökse. Bakıyor ki su yok.

-Ne o Zühre, diyor. Benimle eğleniyor musun?

-Kusura bakma, diyor Zühre, durum böyle böyle oldu. Okuduğum kitap beni etkiledi, onun için unuttum. Gidip doldurup geleyim.

-Dur, diyor. Anlaşıldı, ben giderim.

Tahir, su testisini eline alıyor, çeşmeye varıyor. Bakıyor ki, Cadı Karı orada oturuyor.

-Gel hele yavrum Han Tahir, gel diyor.

Aynı şeyleri buna da söylüyor. Kitabı Tahir'e de okutuyor. Kerem'in başından geçen serencamı, Tahir'i de etkiliyor.

-Ana, diyor. Bu Kur'an değil, Kerem'in kitabı. Kereta sana yanlış vermiş. Kaça aldın?

Neyse, cadı karısı kitabı Han Tahir'e satıyor; üç akçe, beş akçe parasını veriyor. Kitabı cebine koyuyor, suyu dolduruyor, geliyor... Abdest alıp namaz kılıyorlar. Fakat ikisinin içini de alev sarıyor, yani aşk ateşi. Şimdi, öğle zamanlarında, hani tatil oluyor ya, Hoca'nın gitmesini bekliyorlar. Artık yeme-içmeyi de unutuyorlar. Hoca gidince, yeme de yok, içme de yok. Namazları da bırakıyorlar. Bunlar yerde yuvarlanıyorlar, güreşiyorlar, fenalık yok

yalnız! Derken Hoca seziyor vaziyeti. Bunları nasıl yakalayayım diye, plan kuruyor. Aradan birkaç gün geçiyor. Birgün müezzine:

-Ben bugün sancıldım biraz, diyor. Rahatsızım. Namazı sen kıldıracaksın.

Kendisi mektebin kömürlüğüne gizleniyor. Bunlar da tabi cahiller, hoca gitti diye, yine gülüşmeye, sevişmeye başlıyorlar. Sarım-gülüm... Hemen, Hoca kapıyı açıyor, ellerini beline koyuyor:

-Seni gidi saçı buçuk diyor, Han Zühre'ye. Ben senin babana "Ateşle barut bir arada durmaz" deyince senin baban beni mecliste cemaatın içinde hacil düşürdü. Şimdi gidip olup bitenlerin hepsini babana söyleyeceğim.

Yalvarıyorlar:

-Hocam! Sen bilirsin. Biz namızatlıyız zaten. Mektepten icazetnamemizi aldık mıydı, düğünümüz olacak, sen bilirsin. Hoca'ya yalvarma kâr etmiyor. Diyor ki Tahir:

-Hocam, sen bilirsin! Dilime İki hane geldi. Surda söyleyim de gidersen yine git.

Aldı sazı destine, koydu dertli sinesinin üstüne. Bakalım Tahir, imansız Hoca'ya ne diyor:

Başına döndüğüm Aleddin Hoca

Ne gündüzüm gündüz ne gecem gece

Hoca yollarımız uğratın yüce

Kurban olam gidip Şah'a söyleme

Yollarımız uğratırsın sen güce

Aman Hoca gidip Şah'a söyleme

Diyor ki Hoca:

-Öyle bir gideceğim ki; derelerden sel gibi, tepelerden yel gibi, öndüç almış un gibi tozup gideceğim. Arkadaş hiç yorma kendini. Aldı bakalım Han Tahir:

*Hocalar hocası mollalar hası
Silinmedi yine gönlümün pası
Bize çektirirsin ayrılık yası
Aman hocam gidip Şah'a söyleme
Bize çektirirsin ayrılık yası
Kurban olam Hoca Şah'a söyleme*

Tahir böyle dediyse de Hoca gaddarlaşıyor.

-Yok Tahir, kendini yorma boşuna, ben gidiyorum.

Ordan çıkıp doğruca Padişah'ın huzuruna geliyor. Vezir, vükela hep oradaydı. İçeri giriyor, eşğin üzerine oturuyor.

-Buyur Alaaddin Hoca, diyor Ethem Şah.

-Ne buyuracağım! Ben size bundan 7-8 yıl önce demiştim ki, ateşle barut bir arada durmaz. Bana inanmadın, beni tersledin. Ateşle barut tutmuş, patlamak üzere.

-Ne oldu ki hoca?

-Kızla oğlan birbirine âşık. Fırsatladıkça alt-üst oluyorlar. Hatta benim pamuk minderi bile patlatmışlar. Padişah dedi ki:

-Eğer ben kızımı, Han Tahir'e veririm, yedi silsileme lanet olsun.

Padişah yemin ediyor. Niye dersen, Hoca'nın meclis içinde söylediği bu laflar kanına dokunuyor. Ettiği yemin, çok büyük bir yemin. Hoca, söylediğine pişman oluyor, amma ne fayda! Orada bulunan Ali Han Vezir, bunu iteleyip dışarı atıyor. Fakat o sırada orada Ahmet Vezir yoktu. O yüzden olup bitenden bî-haberdi.

Her cuma eve gelen Tahir, o cuma gelmedi. Cumartesi, pazar da gelmedi. Bir şeyden haberleri yok ya! Hanımı dedi ki Ahmet Vezir'e:

-Biz oraya gidelim. Alaaddin Hoca'ya da hediye falan götürelim, emeği geçti.

Bunlar hediyelerini hazırlayıp, faytona yüklüyorlar, mektebe gidiyorlar.

Haberi kimden verelim: Zühre'den...

Zühre Han, cuma günü eve gelmişti. Ertesi gün arkadaşları köşkün önünden geçerken Zühre'yi de çağırıyorlar. Hâlbuki gece Ethem Şah, hanımına diyor ki.

-Durum böyle böyle... Zühre'yi daha okula gönderme, durum kötü. Yeminliyim.

Kadın, kendini yerden yere çalıyor. Çalsa ne, boşa...

O arada arkadaşları geliyor. Zühre'yi aşağıya çağırıyorlar. Zühre, hazırlanıp merdivenden aşağı inerken, annesi karşılıyor. Saçından tutup, iki tane sille vuruyor.

-Geç içeri, gitme yok, diyor.

Zühre anlıyor ki, Hoca gelmiş her şeyi söylemiş. Velhasıl gidemiyor. Tahir de gözlüyordu ki, Zühre gele. Grup grup öğrenciler geliyordu, lâkin Zühre içlerinde yok. Zühre'yi göremeyince, içi doluyor. Yalnız. Zühre'nin Melek Suna diye bir arkadaşı vardı. Bu, annesinin Zühre'nin saçından tutup içeri ittiğini görüyor. Zühre orada bir name yazıp aşağıya Melek Suna'ya attı. Melek Suna nameyi alıyor. Diyor ki Zühre:

*Zühre yazdı gözyaşıyla nameyi
Hak kaldırsın ara yerde uğruyu
Kıyamette ya o beni ben onu
Söylen Han Tahir'e helâl eylesin*

Yani; "Bizim işimiz kıyamete kaldı, görüşmemize imkân yok." diyor. Kız, aldı nameyi, cebine koyuyor. Öbür arkadaşlarına bildirmiyor. Tahir de mektebin kapısı önünde gözlüyordu ki, Zühre gele. Melek Suna'yı görüyor. Orada efkârlanıp içi coşuyor. Atıyor eli kulağa bakalım:

*Toplanıp toplanıp gelen yavrular
Neden benim Zühre yârim gelmedi
Zalim Hoca gidip Şah'a söyledi
Deli gönlüm gamın alan gelmedi*

O arada Melek Suna, Zühre'nin mektubunu veriyor. Tahir hemen mektubu okuyor. Okuyunca şuurunu kaybediyor, kendini yerden yere atıyor. Orada Şahap adında fakir bir çocuk vardı.

Tahir'in bu durumunu görüyor. Yeni yapılan bir mektep vardı. Tahir'i ite-kaka oraya getiriyor.

Tahir'in annesi de biraz hediye filan alıp Alaaddin Hoca'nın yanına geliyor.

-Alaaddin Hoca, dedi. Nerede Tahir?

-Efendim, Tahir, üç gündür gelmiyor.

-Niye?

-Bilmem.

-Hoca sen kafayı mı üşüttün, deli misin? Tahir, gelse eve gelirdi. Gelmedi eve. Ben onun için buraya geldim.

-Hemen şimdi buldururum, gam yeme, dedi Alaaddin Hoca.

Şehre çıkıyor, tellal bağırttırıyor. "Ahmet vezir'in oğlu han Tahir'i kim gördüyse onun dünyalığını vereceğiz." diye. Mahallenin birine de tellal yetişmiyor, kendisi bağırttırıyor. Fakat bulamıyorlar. Tahir'in annesi dövünüyor, ağlıyor, sızlıyor. O sırada Şahap geliyor.

-Teyze, niye ağlıyorsun?

Diyor ki kadın:

-Yavrum! Tahir'i tanıyor musun?

-İyi tanırım, teyze. Bana yardım ediyordu., harçlık veriyordu, yemek veriyordu. Çok seviyordu, beni. Bir kız cebinden çıkarıp bir pusula verdi. Tahir, pusulayı okudu, kendini yerden yere vurdu. Ben de öğrenci değilim ki, geleyim içlerine, koymuyorlar. Tahir'i merak etme buralarda.

Yeni yapılan mektep binasına gidiyorlar. Tahir, kapının arkasında, ağzına köpükler yığılmış öyle yatıyor. Sadece bir tek nefes var, başka şey yok. Hemen annesi üzerine düştü; sarım, görüm... Elini yüzünü siliyor, başını dizine koyuyor.

-Oğlum! Dost olan sana bunu yapmaz. Düşman olsa böyle yarı canda bırakmaz. Allah aşkına söyle şunu.

-Ana, diyor Tahir. Dille anlatsam içime ateş düşüyor. Telle anlatayım da içim rahatlasın.

Tahir'in annesi Şahab'a para verdi, saz aldırıyor. Tahir, sazı bağrına basıyor.. Sanki elli senelik saz sanatkârı gibi saza düzen veriyor. Aldı bakalım annesine ne söyledi:

*Aman ana canım ana
Sütün emdim kana kana
Belki bu dertten ölürüm
Hakkın helâl eyle bana*

-Oğlum, sana helâl olsun, neyse derdini söyle.

Aldı bir daha Tahir:

*Şalım çözülmaz belimden
Ayık değilem zulümden
Sunam uçurdum gölümden
Hakkın helâl eyle ana*

-Oğlum, sana helâl olsun, derdini söyle.

*TAHİR'im artıyor gamım
Deryaya ark oldu gemim
Gelmez oldu Zühre yarım
Hakkın helâl eyle ana*

-Oğlum! Zühre için mi ağlıyorsun?

-Ya ne için anne? Zühre kaç gündür gelmiyor.

-Ben, yarın gider babanla konuşur, düğününü yaptırırım. Onun için yanıp tutuşuyorsan, hiç gam yeme.

Alıp Tahir'i eve getiriyor. Fakat hadiseden ne Ahmet Vezir'in ne de hanımın haberi var. Akşam, meclis dağıldıktan sonra Ahmet Vezir eve gelip bakıyor ki, ayakkabılar ters çevrilmiş. Ayakkabıları ters çevirmek "*Beni terk et*" demekmiş. Ahmet vezir şaşırıyor.

-Aman hanım, sen kafayı mı üşüttün? Ne yapıyorsun öyle? Biz bunca yıllık karı-kocayız. Benden ne kötülük gördün de bu işi yapıyorsun?

-Benim oğlum, kaç gündür viranelerde sürünmüş. Sen burada dem vurup devran sürüyorsun.

-Ne olmuş hanım, söyle ben de bileyim!

-Durum böyle böyle. Tahir'i bu şekilde buldum ben. Kardeşin olan Padişah Zühre'yi göndermiyormuş. Söyle de düğününü yapalım.

-Yahu! O benim küçük kardeşim, ben onun Başvezir'iyim. Benim bir sözüm iki olur mu?

Tabi, Padişah'ın yemin ettiğinden haberi yok.

-Sen, diyor, bu ayakkabıları eskisi gibi çevir, ben hemen gidiyorum.

Biçare adamcağız yemeğini yemeden, eşikten geri dönüp gidiyor. Ethem Şah'ın huzuruna varıyor.

-Kardeş, seninle konuşacaklarım var, diyor.

-Buyur, diyor Ethem Şah.

Diyor ki:

-Bizim çocuklarımız okulu bitirmek üzereler. Bunların düğünlerini yapsak nasıl olur?

Ethem Şah, kafasını eğip düşünceye dalıyor. "*Ben yemin ettim*" diyemiyor.

-Abi, bana müsaade et, hanımla bir konuşayım, diyor.

-Peki.

Ahmet Vezir eve geliyor. Hanımı merakla bekliyor.

-Ne dedi kardeşin?

-Bana hayır diyecek değil ya! Hanımıyla konuşup cevap verecek, diyor.

Yatıyorlar, sabah oluyor...

Biz haberi kimden verelim; Zühre'den...

Zühre dünya güzeli. Her ne kadar Tahir'e namızatlıysa da Kara Vezir diye çok alçak, karaktersiz bir vezir vardı. O da Zühre'ye gönül veriyor. Fakat kimsenin haberi yok.

Ethem Şah. Lala'yı gönderiyor:

-Git. Kara Vezir'i sesle, diyor.

Kara Vezir geliyor. Diyor ki:

-Yavrum. Kara Vezir! Vaziyeti biliyorsun. Dün abim geldi. Çocukların düğünlerini yapmamızı istiyor. Ben yemin ettim ki: *"Kardeşimin oğlu Tahir'e veya Tahir adlı bir kimseye kızım Zühre'yi verirsem, yedi silsileme sülaleme lanet olsun."* Bu herif gelmiş *"Düğün yapalım."* diyor. Benim yeminim yerde kalacak, versem olmaz. Vermesem ortalık kana boyanacak. Abimin kayınları hep ordu komutanları, general, karşı koyamam.

Kara Vezir diyor ki:

-Padişahım! Mademki sen bana akıl danışyorsun, yetki ver bu işi halledeyim.

-Veriyorum, diyor.

-O zaman şu kâğıdı imzala.

"Bütün yetkilerim Kara Vezir'e..." diye kâğıdı imzalıyor Ethem Şah. Kâğıdı cebine koyuyor Kara Vezir.

-Padişahım! Ahmet Vezir, *"Ne yaptın?"* derse, *"Kardaş, benim şu günlerde gönlüm gamlı. Kızı mahallenize götürün. Kayınların, sen, hanımın, gelininiz çalın oynayın. Kaç gün çalarsanız, düğün yaparsanız yapın."* de. Onlar buraya gelince, dört cellat hazırlarız. Önce ordu komutanlarının boynunu vurdururuz. Ondan sonra kardaşının, hanımın boynunu. Tahir de alır başını gider.

-Öyle mi?

-Öyle.

Padişah bir hataya düşüyor ki, sorma gitsin. Ahmet Vezir, sabahleyin camiden çıkıyor, doğru kardeşinin yanına varıyor.

-Ne yaptınız, kararlaştırdınız mı?

-Abi, diyor padişah. O senin gelinin. İstedğin an götürebilirsin. Yalnız, benim bugünlerde biraz moralim bozuk. Sen, hanımın, kayınların gelin, gelininizi faytona bindirip götürün, kendi mahallenizde düğününüzü edin. İster bir ay yap, ister kırk gün yap, ister kırk saat yap. Gelinini götür, orda çal, çağır...

Ahmet Vezir evine geliyor. Karısı:

-Ne yaptın, diyor.

O da olup biteni söylüyor.

-Tamam diyor, hanımı. Öyle olsun herif.

Bunlar kızı alacakları gün hepsi de atlıyorlar faytona doğru köşke geliyorlar. Hanımı Şahab'ı da getiriyor. Şahap en arkada, geriden geliyor. Bunlar merdivenleri çıkıyor. Tam içeri girerken, muhafızlar girenin üstüne atılıp boynunu vuruyor. Şahap geriden bunları görüyor. Koşa koşa Tahir'in yanına geliyor.

-Aman Tahir, iş işten geçti. Zalim amcan, babanın da, annenin de, dayının da boynunu vurdurdu. Kaç canını kurlar. Diyor ki:

-Şahap! Evvel Allah, bu evin emaneti sana. Ben gidiyorum. Sağ dönüp de elime fırsat geçerse, Mevlâ kerimdir... Yalnız, Zühre'nin yanına kim gidip geliyor, kim ilgileniyor onunla, bana haber vereceksin. Dostumu, düşmanımı bileyim.

Oradan uzaklaşıyor. Mahalle arasından giderken, iki fakire rastlıyor:

-Bana arkadaş olur musunuz, diyor.

Onlar da kabul ediyor. Bunlar şehirden çıkıp çöle aşağı gidiyorlar. Padişah, kardeşini, yengesini öldürttükten sonra Tahir'i sorduruyor:

-Tahir nerde? Bulun getirin. Kızımdan vazgeçsin, onun dünyalığını vereceğim.

Arıyorlar Tahir'i bulamıyorlar. Kara Vezir diyor ki:

-Ben onu buldururum.

-İyi, bul getir. Yalnız sağ getir, diyor.

Tahir, iki arkadaşıyla düzlük, sazlık bir yere varıyor. Aç, susuzlar... Orada balık tutup, balık kızartıyorlar. Gece vaktiymiş. Vezirde iz süre süre oraya gelmiş. Ateşi görünce; "*Tamam oradalar.*" deyip etraflarını sarıyorlar. Onları orada yakalıyorlar. Ellerini bağlayıp, vezirin huzuruna getiriyorlar. Babasının arkadaşı Ali Han Vezir de oradaymış. Ali Han Vezir'in oğlu da generalmiş, o da oradaymış. Vezir:

-Lan, diyor. Amcasının kızına yan bakmış, hakaret etmiş Tahir, sağına bak.

Sağına bakınca, vezir, arkadaşının boynunu vurdurup düşürüyor. Kolunu çözüp onu orada bırakıyorlar. Vezir Tahir'in yanına geliyor.

-Ulan, diyor. Amcasının kızına yan bakmış Tahir, soluna bak. Solundaki arkadaşının da boynunu vurdurup düşürüyor.

-Bir kılıç da bana salla, diyor Tahir.

Vezir yapacak ya, korkuyor. Çünkü, padişah nesli. Tam vuracağı sırada Ali Han Vezir'in oğlu General Sait Paşa, karşı geliyor.

-Hoşt! Arkadaşlarımı vurdun, şerefsiz herif, diyor.

Tahir diyor ki:

-Dilime iki hane geldi, müsaade edin, söyleyeyim.

-Ulan! Yolun ortasında âşıklık olmaz, hadi yürü, diyorlar. Sait Paşa:

-Hadi söyle, diyor, izin veriyor.

*Götürürler Ethem Şah'ım yanma
Can dayanmaz o kulların kanma
Vur boynumu kat kulların kanma
Aman Allah yordun eyle bu güzel kuluna*

Tahir'i eli bağı köşke getiriyorlar. Huzura çıkınca padişah diyor ki:

-Oğlum! Benim büyük yeminim var. Yeminimi bozamam. Kızım Zühre'den vazgeç. Seni padişah yapacağım. Hangi padişahın kızını dersen, onu alacağım. Yalnız kızım Zühre'den vazgeç.

-Amca! Söz ile geçemem, saz ile geçersen, bilemiyorum, diyor.

Elinin kelepçelerini çözüyorlar. Sazı alıyor destine, koyuyor sinesinin üstüne. Katil amcasına ne diyor bakalım:

*Elim bağı divanına gelmişim
Divana bağıyla beni sen emmi
Gözyaşıyla name yazmış yâr bana
Nameye bağıyla beni sen emmi*

Böyle deyince Ethem Şah:

-Vurun boynunu, diyor. Hâlâ Zühre'nin ismini ağzına alıyor. Ali Han Vezir ayağa kalkıyor.

-Ulan, katil şah! Lan, katil herif! Padişah nesline kılıç sallanmaz. Sen kim oluyorsun? Söyle sen oğlum.

Aldı bakalım Tahir ne dedi:

*Derya kenarında yüksek adalar
Esen yeller yâr zülfünü zedeler
Bana gelsin yâre gelen gadalar
Zühre'ye bağıyla beni sen emmi*

-Vurun, diyor.

-Vuramazsın, diyor Ali Han Vezir. Devam et oğlum.

*TAHİR'im söylerim yanık özümnden
Bilmem talihimden bilmem yazımdan
Cellât etsen vazgeçmiyom kızından
Zühre'ye bağıyla beni sen emmi*

Ethem Şah, cellatlara emretse de olmuyor, atıyorlar Tahir'i zindana. Akşam oluyor, akıldanesi Kara Vezir'i sesliyor. Diyor ki:

-Yavrum, Kara Vezir! Kahraman şehri kana boyanacak. Kardeşimi vurdum. Kayınlarını vurduk. Kardeşimin hanımını vurduk. Şimdi bunu da vurdum muydu, şehir ikiye bölünür. Akıbetimiz kötü olur. Bir çıkar yol düşün.

Dedi ki Kara Vezir:

-Sen bana şu imzayı verdin ya tamam, daha karışma. Ben onu hallederim.

Haberi kimden verelim: Zühre'den...

Zühre, Tahir'in çöle doğru kaçtığını, halen arandığını işitiyor. Camın önünde devamlı çölü gözlüyor. Bir fincan da kahve hazırlıyor, masanın üstünde duruyor. Eğer Tahir'den kara bir haber alırsa, hemen içip zehirlenecek. Kara Vezir yanındakilere dedi ki:

-Bizim Türk hududuyla İspanya'nın arasında Tuna Yalısı diye bir yer var. Orada yüksek bir ormanlık dağ var. Tahir elimizde, oraya götürürüm, on beş-yirmi tane atlıyla. Orada kurt-kuş parçalar. Hiç olmazsa kılıçtan geçmemiş olur. Böylece kurtulmuş oluruz.

Bu arada Tahir'in de elini, kolunu bağlıyorlar. On beş-yirmi tane atlı götürüyor. Bereket ki, Ali Han'la oğlu Sait Paşa da orada. Tahir diyor ki:

-Ey arkadaşlar! Gidip gelmemek var, gelip görmemek var. Ben ya gelirim, ya gelmem. Müsaade edin şuradan gidelim, Zühre'nin köşkünün önünden. Ölmeden bir soğuk yüzünü göreyim.

-Hadi lan, dedi Kara Vezir. O kararı ben veririm.

Sait Paşa dedi ki:

-Hayır, buradan gidilecek.

Kara Vezir bakıyor ki, onlar on beş-yirmi kişi, kendisi bir kişi. Bir şey diyemiyor. Zühre'nin köşküne varıyorlar. Bakıyor ki Tahir, Zühre'nin gözlerinden dolu gibi yaş akıyor.

Tahir:

-Elimi kolumu çözü, kaçacak değilim ya, diyor.

Sırtında saz da takılı... Bunlar çözüyorlar Tahir'in ellerini.
Tahir, saza düzen, söze özen veriyor bakalım Zühre'ye ne söylüyor?

*Zühre yaşlı gördüm ela gözünü
Çöle doğru döndermişsin özünü
Gidiyorum kimler çeker nazını
Ela gözlü Hanım Zühre'm yan'ağla*

deyince Zühre bakıyor ki. Tahir aşağıda. Hemen saçındaki 32 belikten bir tel parmağına doluyor, aşağıdaki Tahir'e bakalım ne söylüyor:

*Gitme Tahir gitme gadan alayım
Ağlama gözüne kurban olayım
Yaşamayım senden evvel öleyim
Ela gözlü Han Tahir'im bir eğlen*

-Ulan, diyor Kara Vezir. Sokak ortasında âşıklık olmaz, yürü. Ali Han Vezir'in oğlu karşı çıkıyor.

-Değme, söyleyecek, dedi.

Gamı def olmadı, aldı bir daha Tahir:

*Senin baban öz babamı öldürdü
Dostum ağlar düşmanımı güldürdü
Elim bağlı beni sürgün göndürdü
Ela gözlü Hanım Zühre'm yan ağla*

Aldı Zühre:

*Kör olaydı o babamın gözleri
Aşk uğruna yandıyor bizleri
Ölenece yar yolunu gözlerim
Ela gözlü Han Tahir'im bir eğlen*

Aldı Tahir:

*Bir yadigâr versen ben de aparsam
Yıkıldı virane gönlüm yaparsan
Ben gidiyom düşmanuma taparsan
Ela gözlü Hanım Zühre'm yan ağla*

Zühre'nin sandığa sepete eli yetmiyor. Ancak gözyaşını sildiği ibrişim mendili topaklayıp aşağı atıyor. Tahir mendili aldı, cebine koydu. Ellerini bağıyorlar tekrar yola revan oluyorlar. Konarak göçerek, lale sümbül biçerek, uzun bir müddet gidiyorlar. Sonunda Tuna Yalısı denilen yalçın dağın başına varıyorlar.

Haberi kimden verelim: Şahap'tan...

Tahir'in yardım ettiği, elinden tuttuğu Şahap geriden atları takip ediyor. Günlerce yol yürüyor. Onlar yukarı, tepenin başına çıkıyorlar. Ormanlık, çalılık... Tahir'in ellerini, gözlerini bağıyorlar, dönüyorlar geriye. Şahap, ormana gizleniyor, bunlara görünmüyor. Onlar geçtikten sonra, hemen varıyor Tahir'in yanına. Ellerini, ayaklarını, gözlerini çözüyor. Beline bir pağaç da ekmek almıştı. Tahir:

-Çok ekmeğinizi yedim. Fakat benim gücüm bir pağaç ekmeğe yetti, bunu getirdim sana, diyor.

-Şahap! Sen beni hayata kavuşturdu ya, daha ben ne isterim. Sen tekrar git. Bizim evi kim sahiplenecek? Zühre'ye kim sahip çıkmak istiyor. Benim arkamdan kimler tuzak kuruyor? Bunları öğren. Ben er-geç inşaallah, Allah'ın sayesinde geleceğim oraya. Allah bir fırsat verirse, seni oraya hükümdar yapacağım.

Şahap, günlerce yol yürüyor, şehre geliyor, Kahraman şehrine. Şimdi, askerler belliyorlar ki: *"Tamam biz onu orada bıraktık, kurt kuş yedi."*

Haberi kimden verelim: Tahir'den...

Tahir öyle bir yalçın yerin başındaydı ki, ağaçlardan tutunursa kurtuluyor, yoksa kayıp gidiyordu. Ağacın dibine pusuyor. O yana bu yana derken uyku arasında, haydi bakalım, ayağı kayınca Tuna Yalısı'nın öbür tarafına, İspanya hududuna kaydı.

Dağın eteğinde, aynı Ethem Şah'la Ahmet Vezir'in yapmış olduğu bahçe gibi, İspanya kralının bir bahçesi vardı. Aynı öyle güzeldi. Onlarda kiliseye giderken, suyu o bahçeden alıyorlar. Kapı kilitli, geçmenin imkânı yok, Tahir oraya geliyor. O yana, bu yana dolaşiyor, bir türlü içeriye giremiyor. Diyor ki kendi kendine:

-Ben ancak bu akan ırmaktan aşağıya geçerim.

Sazını duvardan içeriye atıyor. Suyu dalıyor, öbür taraftan çıkıyor. Görüyor ki, bahçenin ortasında bir köşk. Bahçe dersin, yalancı dünyanın cenneti; bahçeler, güller... Her yerden kuş cıvıltısı geliyor... Köşkten içeriye girdi. Her yer Horasan halısıyla döşenmiş. Tabii çok yorgun olduğu için orada uykuya dalıyor.

Gel haberi kimden verelim; İspanya melikinin kızıdan...

Bu kız babasına su götürmek için bahçeye geliyor. Kapıyı açıyor, içeri girip doğruca köşke gidiyor. Kapıdan giriyor, bakıyor ki, bir parıltı, bir ışık, bir koku... *"Allah Allah! Ya Rabb'im! Bu neyin nesi? Buraya her zaman gelirim, böyle bir koku, böyle bir ışık, böyle bir güzellik görmedim."* O yana, bu yana dolaşırken, bakıyor ki, halının üzerinde bir delikanlı yatıyor. Ama öyle biri ki, doğan aya doğma, diyor. Ne kızda var, ne erkekte var öyle güzellik. Allah övmüş yaratmış. Suyu doldurmadan geliyor, İspanya Meliki de gözlüyor ki, su gelecek. Testiyi kaldırıyor, aynen Zühre'nin Tahir'e yaptığı gibi, testiden su akıyor.

- Kızım! Ne yapıyorsun, benimle mi eğleniyorsun?

-Baba, sorma.

-Ne oldu kızım?

-Ben böyle bir şeyle karşılaştım; bilmem hayalet, bilmem gerçek. Köşke bir nur doğmuş. Orada bir delikanlı yatıyor, insan değil sanki melaike.

-Git, sesle şunu, gelsin.

Kız, tekrar bahçeye gidiyor, içeri giriyor. Bakıyor ki oğlan hâlâ yatıyor. Uyandırmaya kıyamıyor. O yana bu yana derken, nihayet ayağına usulca dokunuyor. Tahir uyanıyor. Hemen Besmele çekip kalkıyor.

-Ne istiyorsun benden?

-Seni babam istiyor.

-Baban kim, senin?

-Babamı bilmiyor musun?

-Ne bileyim baban kim? Sen benim babamı biliyor musun?

-Yooo!

-Gördün mü bak, ben ne bileyim baban kim?

-Babam İspanya Kralı.

-Haa!.. Şöyle desene. Şimdi gidelim.

Bunlar oradan çıkıyorlar, düşüyorlar yola. Kız oğlanın önden gitmesini istiyor; maksat ona bakacak. Neden dersen o da Tahir'e âşık oluyor. Öyle bir şey ki, bu kızın adı da Zühre. Neyse bunlar şuradan buradan derken köşke varıyorlar. Kral, oğlanı görünce kızına hak veriyor. Hakikaten güzel mi güzel bir delikanlı. Kanı kaynıyor. İçinden "*Allah'ım çok şükür, oğlum yoktu, bana bir oğlan gönderdin.*" diyor. Oğlanı karşılıyor, buyur ediyor. Hoş-beş, hal-hatır ediyorlar, yiyorlar, içiyorlar.

-Oğlum, diyor kral. Sen asilzade bir evlatsın. Fakat bir hadisenin kurbanısın muhakkak. Sende bunun izleri var. Başına gelenleri anlat.

-Sorma, kralım.

-Sordum söyleyeceksin.

-Ben, diyor, Ethem Şah'ın kardeşi Ahmet Vezir'in oğluyum. Amcam babamı, dayımı, annemi vurdu. Onlara kahredip memleketten ayrıldım. Buralara düştüm. Memlekette sevdiğim vardı, adı Zühre. Düğünüm yapılacaktı. Düğünümü ertelediler.

-İyi oğlum, diyor. Benim oğlum yoktu, sen de benim oğlum ol, hem de damadım ol.

-Sayın Kralım! Ben senin bu sözüne cevabı sözle veremem, sazla vereyim müsaaden olursa, diyor.

-Sazla ver, sözle ver. Yeter ki bu işe evet de, diyor Kral. Tahir alıyor sazı, bakalım orada ne diyor:

*Köşkünüzün önü düz ova yazı
Yayılır ördeği ötüşür kazı
Alacak sanıyor kralın kızı*

Duysun Şah babası o bacım benim

Oradakiler şaşırıyor, Tahir'in gamı def olmuyor alıyor bir daha:

*Huzuruna geldim ona bağlıyam
Yüreğim yaralı ciğer dağlıyam
Ethem Şah'ın kardeşinin oğluyam
Yıkıldı o tahtım o tacım benim*

Kral:

-Oğlum! Ben seni kızım ile evlendirecektim. Mademki istemiyorsun, peki. Tacın, tahtın elden çıktığına üzülme. Ben seni memleketine kavuşturacağım. Sen burada ye, iç, gerisini düşünme.

Eskiden krallar, kervanların başında, başka memleketlere giderlerdi. Kervanlar bu sayede epey kâr ederlerdi. Bu sefer Kral, onlara gitmeyeceğini söylüyor. Kervanlar, Kralı almadan sefere çıkıyor. Ona aldıkları malı beşe satıp zarar ettiler. Hepsi bir araya geldi. Bir ay sonra Kralın huzuruna çıkıyorlar.

-Ya Melik! Bu sefer bizimle gitmedin, hep zarar ettik. Biz de vergimizi vermiyoruz. Biz kazanırsak, sen de kazan. Yoksa, neyi bölüşeceğiz?

Kral bakıyor ki, kervancılar haklı.

-Peki hazırlanın, bana da haber verin, diyor. Kervanlar hazırlanıyor. Melik'e haber veriyorlar. Kızını çağırıyor, İspanya kralı.

-Kızım, diyor. Otuz tane bahçe var. Her birinde çeşit çeşit meyve, sebze, çiçek, gül... Kuşlar da kısım kısım... Şu yirmi dokuz bahçeye gireceksin, otuzuncu bahçeye girmeyeceksin. O bahçede sadece güller, bülbüller var. O bahçeyi açma sakın. Otuzuncu gün ben buradayım.

Kervan gidiyor. Şimdi kızla Tahir, hergün bir bahçeye giriyorlar. Orada yiyip içiyorlar, her şey bol. Zühre her kapıyı açıyor, otuzuncuyu açmıyor. Tahir diyor ki:

-Bacım yirmi dokuz kapıyı açtık, yirmi dokuz gündür eğleniyoruz. Bugün de şurada eğlenelim.

-Yok Tahir, orası yasak, diyor kralın kızı Zühre.

-Niye?

-Orayı babam yasakladı.

Tahir o zaman;

-Külden tepe olmaz, elin evladı da ele evlat olmaz. Sobadan külü çek, yağ yağ, tepe olur mu? Ben de size göre elim tabi. Eğer hakiki kardeşin olsaydım, bana bunu söylemezdin.

Tahir'in bu lafı, kralın kızı Zühre'ye dokunuyor.

-Tahir, diyor. Kolumu kırmadın belimi kırdın. Buyur anahtarı.

Anahtarı veriyor, kendisi yemek getirmeye gidiyor. Altın tepsi, altın bıçak, kaşıklar, çatal hep hazırlıyor.

Biz haberi Tahir'den verelim...

Tahir, bahçeye giriyor. Görüyor ki, orası öbürlerinden daha muntazam. Oturuyor oraya, gülleri, bülbülleri seyrediyor. Hafif bir rüzgâr varmış. Rüzgâr bir gül yaprağını düşürüyor. Bir yuvada da üç tane bülbül yavrusu varmış. Anneleri aşağı iniyor, o gül yaprağını alıp yuvaya koyuyor, gül yaprağı tekrar düşüyor. Bu üç defa oluyor. Üçünde de alıp koyuyor. Bülbül tahammül edemiyor, figana geliyor. Sonra semaya çekiliyor, kanatlarını toplayıp yüzükoyun kendini aşağıya bırakıyor. Orada kuru bir gül çalısı varmış. Kendini bu çalıya vurunca, diken göğsüne girip öbür taraftan çıktı. Bülbül ağzını üç defa açtı yumuyor.

Tahir bunu görüp düşünceye dalıyor. Kendi kendine diyor ki:

-Yaaa! Bir tek gül yaprağı için bülbül canını feda ediyor, üç tane yavruyu öksüz bırakıyor. Ben nasıl bir insanım ki, Kahraman şehrinde Zühre'yi Kara Vezir'e koydum, tacı tahtı bıraktım, burada İspanya Kralına evlat oldum. Olmaz, ben buradan giderim.

Yerinden kalkıyor, sazı sırtına takıyor. Tam bahçeden çıkarken Zühre geliyor.

-Nereye kardaş, dedi.

-Babana selâm söyle, daha burada durmam.

-Sen bilirsin kardaş amma ayaklarının altına öpeyim. Babam gelir bana hakaret eder. O gelene kadar dur.

-Yok, dedi. Bir-iki hane söyleyip gideceğim.

Sazı kılıfından çıkarıyor, elindeki gül demetlerini oraya koyuyor Bakalım orada kıza ne diyor.

*Bülbül bir yumurta kuzlar
Gülün arasına gizler
On bir ay gül başı gözler
Telef etti canı bülbül*

Zühre, öyle onu dinliyor. Gamı def olmuyor, alıyor bir daha:

*Bülbül kanadı al olur
Uçar göğe bir hal olur
On bir ay bülbül lal olur
Telef etti canı bülbül*

deyip, sazı sırtına takıyor.

-Bacım Allahaismarladık, diyor. Kız yalvardıysa da kâr etmiyor.

Haberi kimden verelim; İspanya Kralı'ndan...

Aradan bir şey geçmedi İspanya Kralı geldi. Zühre karşıladı.

-Kızım! Tahir nerede, diyor.

-Baba, sorma Tahir gitti.

-Niye?

Kız olup biteni anlatıyor. Kralın canı sıkılıyor. Daha atından bile inmeden, geri dönüyor. Ata hareket, kamçıya bereket, deh babam... İleride yol yediye ayrılıyormuş. Kral da istiyordu ki; "Tahir oraya varmadan yetişeyim." Uzatmayalım, Tahir daha oraya varmadan, yetişiyor. Atı harman ediyor, önünü çeviriyor. Attan aşağı iniyor.

-Oğlum Tahir! Ben gelene kadar neye durmadın? Ben, senin bana evlat olmayacağını biliyordum. Belli bir yurdun var, fakat ben burada yokken, neye gidiyorsun? Derler ki: *"İspanya Kralı 4 kuruşluk vergi için, gitti evinden. Ailesi, kızı bir Tahir'e bakamadı."* Geri dön. Ben de cemaatimi toplayayım. Sen orada bir konuşma yap; başından geçenleri anlat. Ben seni yolcu ederim.

-Peki.

O diyor *"Ata bin"*, bu diyor; *"Ata bin"* ikisinin de dediği olmuyor. At, yedeklerinde şehre dönüyorlar, köşke geliyorlar. O gün yiyip içiyorlar, yatıyorlar. Sabah olunca Kral halkı topluyor. Tahir kürsüye çıkıp diyor ki:

-Ey İspanya ahalisi! Ben, Kahraman şehriden Ethem Şah'ın kardeşi Ahmet Vezir'in oğluyum. Bir desise yüzünden buraya geldim. Birkaç aydır Kralınızın yanında kalıyorum. Sağolsun beni evlat etti. Şimdi, gönlüm sılayı arzuladı. Hepinizden de memnunum. Müsaadenizle ayrılacağım.

Onlarla vedalaşıyor. İspanya kralı bir at, bir heybe dolusu da altın veriyor. Tahir yola revan oluyor. Ata hareket kamçıya bereket yola revan oluyor. Ama ileride at çatlıyor. Bu, mecburen heybesini omuzuna alıp yola devam ediyor. Biraz gittikten sonra kendi kendine diyor ki; *"Yahu! Ben bir padişah neslindenim. Tacım, tahtım ele kalmış. Bir kralın sadakasına mı kaldım?"* Kaldırıp heybeyi atıyor. Saz dalısında yürüyor. Ha babam, de babam, günler geçiyor, memleketi Kahraman şehrine geliyor. Etraf sisli olduğu için, memleketine geldiğini fark edemiyor. Bir çobana rastlıyor. Çoban Tahir'i tanıyor.

-Ooo Tahir! Sen nereden geldin yahu?

-Ne Tahir'i yahu? Sen kafayı mı üşüttün?

Çoban inanmıyor.

-Bırak oğlum, nağme yapma. Seni tanımadım mı sanıyorsun? Bu sürü kimin biliyor musun? Amcan Ethem Şah'ın davaları.

-Ne Ethem Şah'ı?

-La bırak, hasta mısın, aslanım? Bu gördüğün şehir Kahraman şehri değil mi?

Artık, Tahir kendini gizlemiyor. Çobana diyor ki:

-Mademki tanıdın, bana Zühre'den haber ver.

-Zühre, diyor çoban. Kara Vezir'le evlenecek.

-Deme!

-Vallah.

O zaman Tahir kendisini daha tutamıyor. Zaten bülbülün ölümünden dolayı içi dolu. Bakalım orada çobana ne söylüyor:

*Akıl ermez bu Mevlâ'nın, işine
Koçyiğitler çıplak doğar anadan
Senelerdir hasretini çektiğim
Havadisin devre aldım siladan*

Gamı def olmuyor, alıyor bir daha:

*Bilmem TAHİR senin halin n'olacak
Bu hasretlik kıyamete kalacak
Böyl'olursa bu dert beni alacak
İstiyorum al canımı yaradan*

Çoban diyor ki:

-Korkma aslanım korkma. Sen gittiğin günden Zühre fincanla zehri hazırladı, masanın üzerinde duruyor. Bir yanlış hareket yapsalar, o an zehri içecek. Senin yolunu gözlüyor. Ben seni bu gece Zühre'ye kavuştururum.

Çoban önde Tahir arkada şehre yürüyor. Biraz gidince Tahir duruyor. Kendi kendine diyor ki: "Yahu! Bu adamın arkadaşı yok. Sürüyü buraya bıraktı, gidiyor. Biri çalsa, bir kurt kapsa, 'N'oldu çoban neredeydi?' deyip işin aslını öğrenmezler mi? Hem çobanın hayatı gidecek hem benim."

Çoban bakıyor ki Tahir gelmiyor:

-Gelsene Tahir, dedi.

-Kardaşım, sen sürüyü bırakıp nereye gidiyorsun? Bir kurt gelse sürüyü kırsa, seni arayıp bulmazlar mı? *“Tahir’i getirmiş de şöyle oldu, böyle oldu”* demezler mi? Senin de boynun gider, benim de.

Çoban diyor ki:

-Bre oğlum! Ben onu öyle birine emanet ettim ki; kendi bir, ismi bin! Gel orasını düşünme.

Keçeyi değneğe takıyor, oraya diyor. Tahir anlıyor ki, çoban gerçek sıtkı bütünlerden. Yola revan oluyorlar. Çobanın deve dudaklı, muşmula suratlı, suratsız bir anası varmış. Şehrin kenarındaki mahallede oturuyorlardı. Bunlar eve gelip içeri giriyorlar. Anası kirmen eğiriyor.

-Ana, bak bunu tanıdın mı?

-Ne bileyim ben kim olduğunu oğlum.

-Ana bu Tahir, Ahmet Vezir’in oğlu.

-Haaa!..

-Ana! Bunu bu gece Zühre'nin yanına götüreceksin. Deniz kenarında kırk tane kızla kalıyor.

-Ulan, sen aklını mı oynattın? Katil Şah, benim de kafamı vurdurur. Ben götürmem.

Kadının sözleri Tahir'in canını sıktı. Çoban değneğini yağlamaya başladı ki, anasını dövecek. Dövdü mü de karı bir hafta yatarmış. Bunun üzerine çobanın anası gitmeyi kabul ediyor.

Çoban sürülerinin başına gidiyor. Kocakarı kendi kendine sokurdanıp ötüyor. Uzatmayalım, akşam karanlık kavuşuyor. Tahir'e bir elbise giydiriyor kadın. Diyor ki;

-Bak, ben götürüp seni oraya bırakırım, ötesine karışmam. Yalnız ayaklarım yürürken seyrek atma, kız gibi yürü.

-Peki.

Efendi bunu götürüyor, köşkün kömürlüğüne itiyor. Kimse oraya kadar şüphe etmiyor. Elbiseyi soyundurup gerisine bile bakmadan oradan kaçıyor.

Haberi verelim köşktekilerden...

Akşam yemek saati geliyor, karanlık kavuştu. Herkes grup grup yemeğini yiyor. Zühre de arkadaşı Melek Suna ile.

Melek Suna:

-Sobayı bir ateşleyelim de ısınalım, diyor.

Kalkıp kömürlüğü gidiyor, odun kömür getirecek. Orada Tahir'i görüyor. Oradan çıkıp Zühre'nin yanına geliyor. Diyor ki:

-Zühre! Kömürlükte bir delikanlı yatıyor ama, gözleri tam Tahir'in gözü.

Zühre, Tahir'in adını duyunca, rahatsızlanıyordu, başına ağrı giriyordu. Yine öyle oluyor. Elini kaldırıp Melek Suna'ya bir sille vuruyor.

-Kız, benimle eğleniyor musun, ne Tahir'i?

Gelip bakıyorlar ki, hakikaten Tahir. Hemen oradan Tahir'i alıp Zühre'nin yanına getiriyorlar. Zühre başına ağrı girmiş, yerde yatıyordu. Sedirden alıp, divanın üzerine koyuyorlar. Orada, Melek Suna alıyor sazı eline, bakalım neler geliyor diline:

*Sana kurban Melek Suna
Uyur gözün yuma yuma
Mevlâ'm hasret ile koma
Uyan Zühre Tahir geldi*

Zühre; "Benimle eğleniyorlar" diye aldırış etmiyor. Bu sefer Tahir sazı eline alıyor,

-Ben onu uyandırırım, diyor.

Alıyor sazı destine, koyuyor dertli sinesinin üstüne. Bakalım Zühre'ye ne diyor:

Yar yaslandım yastığının yanını

*Satın m'aldın çöl uykunun kârını
Hak sakladı bu Tahir'in canım
Uyan gözlerine kurban olduğum
Arayıp da Kahraman'da bulduğum*

Zühre yine; "Benimle dalga geçiyorlar" diye düşünüyor, bir sille daha vuruyor. O zamana kadar Melek Suna:

-Yeter ettin sen, diyor.

Bunu kucaklar kucaklamaz sedire çarptı. Zühre uyanıyor ki, gerçekten Tahir gelmiş.

-Vay Tahir'im! Sana Allah kavuşturdu, diyor. Bunlar sarım-dürüm oluyorlar. Melek Suna'ya diyor ki:

-Ne ekmek istiyoruz, ne su istiyoruz, ne de ateş. Donarsak da böyle donarız, ölürsek de acından ölürüz. Kimseye Tahir'in geldiğini söyleme. Bizi baş başa bırak.

Melek Suna, kapıyı çekip çıkıyor.

Bu ikisi, birbirine başlarından geçenleri bir bir anlatıyor.

Haber kimden verelim?

Ethem Şah'la, Ahmet Vezir'in Arife isminde bir bacıları var ama, o kadar gaddar bir kadın ki, Tahir'i istemiyor. Tahir'in geldiğini nereden sezdiyse, nereden duyduysa, toplantı anında doğrucu meclise giriyor. Başından bürüğünü, eşarbı çıkarıyor. Kardeşi Ethem Şah'ın başına koyuyor.

-N'oldu deli kız Arife, diyor Padişah.

-Ne olacak? Bak kardaşının oğlu gelmiş, bugün on gün olmuş Zühre'yle düşüp kalkıyor. Karıysan bunu başından çıkarma, erkeksen intikamını al.

Padişah neye uğradığım bilemiyor. Hemen oradan çıktı eve geliyor. Mecliste Ali Han Vezir de varmış. O da koşa koşa karısının yanına geliyor.

-Hanım diyor, Tahir gelmiş. Gaddar Arife gelip söyledi. Padişah öldürtecek. Git oraya, Tahir'i gizlesinler.

Kadın doğruca Zühre'nin köşküne gidiyor. Kapıyı Melek Suna açıyor.

-Yavrum diyor, Tahir gelmiş. Arife mecliste söylemiş. Padişah askeri kaldırdı; köşkü sardı, saracak. Tahir'i buradan kurtarın.

Melek Suna diyor ki:

-Benim bir çeyiz sandığım var, su geçirmez sandık. Bunu bir muşambaya saralım, denize bırakalım. Asker gittikten sonra çıkarırız.

Tahir'i sandığın içine koyuyorlar, sandığı kapatıyorlar. Getirdiler denizin önüne. Sandığı, bir iyice sarıp atıyorlar denize. Bu arada asker geliyor. Her tarafı didik didik ediyorlar, bir türlü Tahir'i bulamıyorlar. Padişah bacısını çağırıyor.

-Sen benimle alay mı ediyorsun, diyor. Bütün askerler girdi aradı bulamadı. Şimdi söyle bakalım; yağlı kurşun mu istiyorsun yoksa kıratın kuyruğunu mu?

Arife:

-Kurşun ciğerine rastlasın. Kırata biner gezerim, diyor.

Padişah, bunu kıratın kuyruğuna bağlatıyor. Atları kamçılıyor. Atlar bunu parça parça ediyorlar.

Haberi kimden verelim: Tahir'den...

Dalga sandığı getire götüre, getire götüre taa çıkarıyor Mısır diyarına. Mısır padişahının kızı da yalı boyunda, deniz kenarında kırk cariyesiyle eğlenceye çıkmış, gül topluyormuş. Bakıyor ki, denizin kenarında bir sandık. Geliyor gidiyor, geliyor gidiyor. Kızlara:

-Can ise bana, mal ise size, diyor.

Dalgıçlar sandığı çıkarıyor. Artık bilemiyorum yedi günde mi gitti, on iki günde mi gitti. Sandığı açıyorlar ki, bir delikanlı. Kuru bir can, sanki bir ceset. Bunu çıkarıyorlar. Zamanın usulüne göre bunun tedavisini yapıyorlar. Tahir kendisine geliyor. Padişahın kızı buna âşık oluyor. Tahir'in gözü, tabi Zühre'den başkasını görmüyor. Mısır padişahı bunu çağırıyor.

-Oğlum! Kimsin, necisin? Buraya niçin geldin? Anlat bakayım.

Tahir, başından geçeni bir bir anlatıyor. Diyor ki, padişah:

-Kızımı alırsan, bu müşkülünü hallederim.

-Evvela gider Zühre'yi alırım. Namussuz şerefsizim onu almadan, kızını almam.

-Mert delikanlıymışsın, diyor padişah.

Hemen ordusunu donatıyor. Ethem Şah'a bir elçi gönderiyor.

-Savaşalım mı, yoksa benimle anlaşacak mısınız?

Elçi, nameyi götürüp Ethem Şah'a veriyor. Padişah bakıyor ki, Tahir, Mısır ordusuyla geliyor. Kan dökülmesin diye teslim oluyor. Kara Vezir'i çağırıyor Tahir:

-Bana bak Kara Vezir, diyor. Amcamı kandırdın annemi, babamı, dayımı öldürttün, diyor.

Emrediyor, Kara Vezir'in boynunu vurdurtuyor. Padişaha dokunmuyor, Şahab'ı birinci vezir. Ali Han Vezir'in oğlu Sait Paşa'yı padişah yapıp, kendisi padişahlıktan çekiliyor. Büyük bir alayla Mısır'a gidiyor. Önce Zühre'yle, sonra Mısır padişahının kızıyla nikahlanıyor. Kırk gün kırk gece düğün yapıyorlar. Onlar eriyor muradına, ermeyen varsa onlar da ersin muradına...

Hikâyede geçen mahalli kelimeler:

<i>dağılından</i>	: dağıldıktan
<i>dar akşamı</i>	: akşamüzeri, akşamın kısa vakti
<i>değme</i>	: dokunma, bırak
<i>işi başka şeye dökmek</i>	: arzu edilmeyen iş yapmak
<i>kafayı üşütmek</i>	: delirmek
<i>kanına dokunmak</i>	: zoruna gitmek
<i>kâr etmek</i>	: faydası olmak

<i>namızatlamak</i>	: nişanlamak
<i>nişangâhsız atmak</i>	: isabetsiz konuşmak
<i>öndüç</i>	: ödünç
<i>pağaç</i>	: mayasız yağlı hamurdan yapılan çörek
<i>plan kurmak</i>	: hile düzenlemek
<i>saçı buçuk</i>	: kadınlara/kızlara söylenen hakaret sözü
<i>sırra kadem basmak</i>	: görünmez olmak
<i>sokurdanmak</i>	: homurdanmak
<i>şadraban çağırmaq</i>	: neşelenmek

Kaynakça:

AHUNDOV, Ehliman, (1961), *Azerbaycan Halg Dastanları II*, Bakı.

TÜRKMEN, Fikret (1983), *Tahir ile Zühre*, Ankara.